

Serstakliga fyrir

ARBEIÐARAFJÖLDINA

Tjóðveldisflokkurinn og lön- arlagið hjá høgum og láglöntum

TAÐ ER ROYNDUR LUTUR, AT TÆNASTU- OG STARVSMENN LANDSINS HAVA TRYGGJAD SÆR EITT LÖNARLAG OG SOSIALAR GÖÐAR, IÐ LIGGJA VÆL OMANFYRI TAÐ, IÐ TAÐ HIGARTIL ER EYDNAST ARBEIÐARA FJÖLDINI AT VINNA, OG TI ER VORÐIN EIN LÖNARMUNUR MILLUM HÁ- OG LÆGRI LÖNIR, SUM GER TAÐ ÁTRÖÐKANDI NEYÐUGT HJÁ LÁGLÖNARFÖLKUNUM AT FYLKJAST TIL STRÍÐ FYRI BETRI ARBEIÐIS- OG INNTOKULIKINDUM

I 14. september skrivar Simun Pauli Jacobsen eina sera áhuga-verða grein um lönarlikindini hjá arbeiðarafjöldini og teimum fastlöntum.

Hann hevur rætt í ti, hann førir fram.

Hövuðsdentinn leggur hann á tann veruleika, at tað er vorðið eitt risastórt glopp ofta millum tey, ið liva skulu av timalonini og daglonini, og so tey, ið hava tryggjað sær eina góða, við hvørt stóra, fasta lön.

Skuldi ein nomið við sjálfan inntøkuspurningin, verður ikki stórt meira at viðmerkja enn tað, at hann gloymir at nevna skattaáleggjina, sjálvt um skattaálggávan er alt annað enn góð, ti við skattinum fer fram ein útjavning av lönarmuninum, so veruliga og endaliga gloppið ikki verður so stórt, sum greinskrivarin vil gera tað til.

HVI SO STÓRUR LÖNARMUNUR?

Hvi hava vit so stóran lönarmun millum há- og láglöntufólk?

Hetta nevni greinskrivarin ikki eitt orð um.

Nú hevur Simun Pauli Jacobsen, okkum kunnugt, bæði verið fólka-flokkismaður og tjóðveldismaður.

Tað kundi ti verið vert at kanna eftir, hvussu hesir báðir »supernationalu« flokkarnir hava stillað seg, tá tað hevur rátt um at bota um lönarkorin hjá teimum ymisku lönarstættum.

Hvi eru fólka- og tjóðveldiskir læknar so væl löntr?

Ti teir standa sum limir av »Almindelig dansk lægeforening«!

Hvi eru fólkaflokkar og tjóðveldiskir sjúkrasystarar so væl löntr?

Ti teir standa sum limir av »Dansk sygeplejeforening«!

Hvi eru fólkaflokkar og tjóðveldiskir lærarar við FÖROYSKA studentaskúlan so væl löntr?

Ti, tá ið ein serlig føroysk lönarlóg varð gjord fyri teir, søgdu teir

nei takk, höttu við verkfalli og meldaðu seg inn í »Dansk magisterforening«!!!

Hvi eru fólkaflokkar og tjóðveldiskir tenastumenn so væl löntr?

Ti teir standa sum limir í danska felagnum »HK«-felagnum fyri handels- og skrivstovufólk!!!

Hvi sita fólkaflokkar og tjóðveldiskir sakførarar við risainntøkum?

Ti teir taka øll síni honorarir — lönir — eftir donskum taktum.

HVUSSU VIÐ HINI FÖROYSKU ARBEIÐARAFJÖLDINI?

Men hvussu er stadd við hini stóru føroysku arbeiðarafjöldini á sjógvi og landi?

Er hon líka væl stillað, sum hesir lönarstættir, vit hava nevnt omanfyri?

Nei, og aftur nei!

Og hvi?

Ti fólkaflokksmenn og tjóðveldismenn — teir somu, sum vit hava nevnt omanfyri og sum allir samir eru limir í donskum felogum — hava barst sum úlvar á skóg fyri at forða føroysku arbeiðarafjöldini at gerast limir í tilsvarandi donskum og harvið norðurlendskum og alheimsfelagsskapum.

Teir hava tryggjað sær og sínum tey bestu arbeiðslíkindi og tær størstu lönir; teir ikki bara misunna, men brúka alla orku sína at forða arbeiðsmönnum og fiskimönnum at gera tað sama.

Henda fúla inntøkupolitikk forá teir móti teimum, sum leggja rygg til fyri at bera lönartoppin í samfelagnum.

Ein óekonomisk brotsgerð av versta slag!

Hvat kostar hetta arbeiðarafjöldini í dag?

Hetta vildi ikki verið so torført at rokna út í krónum og oyrum.

Men lat okkum bara draga nakrar fáar veruleikar saman.

Tað, at føroyska arbeiðarafjöldin ikki hevur gjørt sum læknar, sjúkrasystarar, magistrarar, lærarar, skrivstovumenn, sakførarar og aðrir, ger, at føroyskir arbeiðarar

— eru lægri löntr enn teirra

starvsfelagar í hinum Norð-
arlondum!!!

— ikki fáa sjúkraløn!!!

— ikki fáa lön fyrir skeivar
skeivar heiligidagar!!!

— ikki fáa arbeiðsloysisstud-
ing!!!

— ikki hava nakran eykpen-
sjónsskipan, ið tryggjar teim-
um lægri eftirløn á ellisár-
unum!!!

— onga munandi figgarliga or-
ku eiga aftanfyrir hövuðsvápn
teirra í lönarstríði — verk-
fallsrættin!!!

— onga fasta og sterka álitis-
mannaskipan eiga mótvægis
arbeiðsgevarum!!!

— ongan lut fáa í hópi av øð-
rum sosialum góðum, sum
norðurlendskir arbeiðarar
langt síðan hava vunnið!!!

Og hvat førir hesin ræðuligi
»nationalistiske« blindingarpoli-
tikkurin til?

Jú — og nátturliga — at hópur av
arbeiðsmönnum og fiskimönnum
rýmur burtur í onnur lond, har ar-
beiðis-, inntøku- og sosiala líkindi
eru nógv betri, fyrir at vinna sær
dagligt breið til seg og síni.

Og tað er einki at ivast í, at
henda flýggjan av landinum verður
ur at taka til, um ikki arbeiðara-
fjöldin vendir sínum andstöðu

FRAMIN

— føroyskt
tiðarrit fyri
sjálvstýri og
socialisma

Oktobernummarið
er komið.
Lesið millum
annað:

Atli Dam: Gefið
tykkara politisku
verndarskyldu.

Elmar Johannesen:
Marxistisk heims-
áskoðan.

Politiska nevnd
Oyggaframa: Upp-
skot til ideo-
logiskt grundarlag
hjá føroyskum
socialistum.

Fæst í øllum bóka-
búðum.

Leysasala kr. 1,50
Árshald kr. 15,00

— skrivið til

Oyggaframa, Admiral-
gade 22, København K
ella sendið 15 kr.
til giro 13 56 45

monnum ryggin og sigur nei til
tann politikkin, ið førir til kapital-
istiska eyðræning og nei til poli-
tikkin, ið førir til óekonomiskt
ófrælsi.

I kapitalistiska samfelagnum, har
arbeiðarafjöldin verður brúkt og
útnýtt sum kastiblokk og natio-
nalistiska politikkinum lurir
ótryggleiki og órættvis aftanfyrir
næsta hornið.

Fyrr enn arbeiðarafjöldin fylkist
á socialistiskum grundarlag er
ikki hugsingur um at vinna óko-
nomiskt frælsi, tryggleika móti
arbeiðsloysi, fulla úrtøku fyrir
gjørt arbeiði og sosialt rættvisi.

Á odda í hesum stríðnum stendur
JAVNAÐARFLOKKURIN, og hann vil ið hvussu er ikki
helma í, fyrr enn arbeiðarafjöld-
in hevur vunnið øll tey rættindi
og allar tær somdir, sum arbeið-
arafjöldin hevur vunnið í hinum
Norðarlondum!



BÓKAUMMÆLI

JÓANNES Í KRÓKI SANDOYARBÓK I

Litil ivi man vera manna millum,
hvønn týðning, ið tey gomlu føroy-
sku kvæðini hava havt, fyrir ment-
an og andsliv føroyinga fyrr eins og
nú. Um tað tó skal sigast, at ikki
er ávirkan teirra so týðilig nú, sum
í fornum dögum, er tað ti at fegnast
um at menn taka stig til at geva
út tey elstu kvæðasøvnini vit eiga,
fyrir á tann hátt kanska at stimbra
áhugan fyri kvæðum og kvæðing
millum føroyingar.

Ikki var áhugin í útheiminum
stórur í byrjanini av famu öld,
fyrir ti mentunnarýrgripi, ið lá
fjaldur í teimum føroysku kvæð-
unum. Jens Christian Svabo savnaði
í 1781 — 82 saman kvæðasavn
nevnt »Færoeske Kvæde« men vakti
hetta litlan ans, ikki fyrr enn danski
botanikarin H. C. Lyngby kom
á vitjanarferð í 1817 kom gongd á,
hann kom fyrir at kanna taravokst-
urin við føroysku strendurnar, men
føroyski dansurin vakti áhuga hansara
fyrir kvæðunum, Svabo lærði
hann eitt sindur av føroyskum og
for hann so undir at skriva upp
kvæði. Afturkomin til Keyp-
mannahavnar, visti hann P. E.
Müller professara kvæðasavn sín
hesin ráddi honum til at geva tað
út í bók, tá ið hann hevði fingið
fleiri kvæðauppskriftir úr Føroyum.

Müller skivur nú til prestin J.
H. Schröder í Suðuroy og ant-
próstin P. Hentze í Sandoy op bað
teir hjálpa sær við at fáa út fyrr-
nevndu bók. Johannesen Klementen,
(Jóannes í Króki) ið var skrivari
hjá prósti, varð settur at skriva
upp kvæði og í 1819 hevði hann
skriva upp 18 kvæði, ið vóru send
til Lyngby.

Av egnum áhuga, helt Jóannes í
Króki áfram við savningararbeiði
sínum, og í árunum 1821 — 1831
reinskrivaði hann tað stóra savnið,
ið hevur fingið navn, Sandoyar-
bók.

Áhugin fyri føroyskum kvæða-

POPPURIN

»Fimtan tær bestu«

- (5) 1. Sitting on a Fence — Rolling Stones 130
- (1) 2. Hey Jude — The Beatles 122
- (3) 3. Little Arrows — Leapy 107
- (2) 4. Step by Step — Whisful Thinking 91
- (4) 5. Master Jack — Four Jacks and a Jill 89
- (15) 6. My Little Lady — The Tremeloes 76
- () 7. Days — The Kings 74
- () 8. Evening's Child — Savage Rose 73
- (12) 9. Your time hasn't — Elvis Presley 68
- () 10. I want you to be my Baby — Billie Davis 67
- (9) 11. Do it again — The Beach Boys 66
- (10) 12. Baby come back — Equals 65
- () 13. The red Balloon — Dave Clark Five 64
- (8) 14. Something you've got — Amen Corner 62
- () 15. High in the Sky — Amen Corner 61
- (13) 15. Jumpin' Jack Flash — The Rolling Stones 61

Tær ið gingu út vóru:

Papa omm mow mow — Whisful Thinkings nr. 6 seinast, Yummy Yummy Yummy — Ohio Express nr. 7, I've gotta get a Message to you — The Bee Gees nr. 10, Mony Mony — Tommy James and the Shondells nr. 11, Sunshine Girl — Herman's Hermits nr. 14.

kyndri var nú vaksni og fingi
fleiri føroyingar avrit av kvæða-
savni hansara. Í 1872 varð savnið
keypt av Svend Grundtvig, ið navn-
gav tað »Sandoyarbóke«.

Fleiri fóru nú undir at savna
saman kvæði, nevnsat skulu Hanus
Hanussen í Hattarvík (Fugloyar-
bók) og Napoleon Nolsøe.

Uppskriftarnar hjá Jóannes í
Króki eru allar á Sandoyarmáli,
savnaðar saman á Sandi, Skálavík
og Húsavík.

Tað er sermerkt at siggja, tað
oyra ið Jóannes í Króki má hava
havt fyrir máli, stavseting og ljóð-
brotingum, minnst skal til at
savn hansara er fest á blað aðrenn
V. U. Hammershaimb grundaði
føroyska skrivmálið. Ivaleyst hevur
Jóannes í Króki lært av Svabo,
men kortini er undrunarvert so
væl skriva kvæðasavn hansara er,
ti tað mál ið Svabo valdi sum stóð
undir síni skrift var vágamál,
meðan Jóannes nýtir sandoyarmál,
og tey víkja ikki heilt litið frá
hvorjum øðrum.

At fegnast um er, at upprunaliga
stavsetingin er varðveitt í hesi út-
gåva, einamest tað, ger hana so
áhugaverða sum hon veruliga er.
Ein fyrirteyrt fyrir at geva út gomul
søvn má vera, at varðveita so nógv
av upprunalikinum hjá teimum
sum til ber.

Mentunnargrunnurin Føroya lög-
tings hevur latið bókinu prenta,
Richard Long hevur lagt hana til
rættis og hevur Mikkil Sørle, pro-
fessari í norðurlendskum máli í
Bergen, skriva ljóðsøguligan inn-
gang. Hon er 176 síðir til stóðdar
og verður sagt, at hetta er I. bind,
so vit hava okkurt at gleða okkum
til.

Mentunnargrunnurin hevur gjørt
eitt dygdarverk, við at fáa í lag
útgávu av hesum mentunararvi okk-
ara.